

Strålskyddsförordning (2018:506)

1 kap. Förordningens innehåll

1 kap. 1 §

Denna förordning är indelad i följande kapitel:

- [1 kap.](#) Förordningens innehåll,
- [2 kap.](#) Dosgränser,
- [3 kap.](#) Optimering,
- [4 kap.](#) Andra bestämmelser om skydd mot strålning,
- [5 kap.](#) Tillstånd och anmälan,
- [6 kap.](#) Dokumentation, information och samtycke,
- [7 kap.](#) Andra bestämmelser om undantag och dispenser,
- [8 kap.](#) Tillsyn,
- [9 kap.](#) Straff, överklagande och verkställighet.

1 kap. 2 §

Förordningen är meddelad med stöd av

- [2 kap. 5 §](#) strålskyddslagen (2018:396) i fråga om [5 kap. 15 §](#) och [7 kap. 1](#) och [3 §§](#),
- [2 kap. 6 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 22 §](#) och [7 kap. 4 §](#),
- [3 kap. 4 §](#) strålskyddslagen i fråga om [4 kap. 9 § 1](#),
- [3 kap. 7 §](#) strålskyddslagen i fråga om [3 kap. 1–12 §§](#),
- [3 kap. 8 §](#) strålskyddslagen i fråga om [2 kap. 1–13 §§](#),
- [3 kap. 17 §](#) strålskyddslagen i fråga om [4 kap. 9 § 2](#) och [3](#), [6 kap. 1–5](#) och [8 §§](#) och [8 kap. 9 §](#),
- [4 kap. 2 §](#) strålskyddslagen i fråga om [7 kap. 2 § 1](#),
- [4 kap. 6 §](#) strålskyddslagen i fråga om [7 kap. 2 § 2](#),
- [4 kap. 16 §](#) strålskyddslagen i fråga om [4 kap. 9 § 4](#),
- [5 kap. 8 §](#) strålskyddslagen i fråga om [4 kap. 9 § 5](#), [5 kap. 28](#) och [29 §§](#) och [6 kap. 3–6 §§](#),
- [5 kap. 9 §](#) strålskyddslagen i fråga om [4 kap. 9 § 6](#), [5 kap. 28](#) och [29 §§](#) och [6 kap. 6 §](#),
- [6 kap. 6 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 3](#) och [5 §§](#),
- [6 kap. 7 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 7 §](#),
- [6 kap. 8 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 4](#) och [6 §§](#),
- [6 kap. 12 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 17](#) och [18 §§](#),
- [6 kap. 17 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 23–25 §§](#),
- [7 kap. 8 §](#) strålskyddslagen i fråga om [8 kap. 11 §](#),
- [7 kap. 9 §](#) strålskyddslagen i fråga om [5 kap. 8–14 §§](#),
- [7 kap. 11 §](#) strålskyddslagen i fråga om [4 kap. 10 §](#),
- [8 kap. 2 §](#) strålskyddslagen i fråga om [8 kap. 2 § 3](#) och [8 kap. 4 §](#),
- [8 kap. 3 §](#) strålskyddslagen i fråga om [8 kap. 3 §](#),
- [8 kap. 13 §](#) strålskyddslagen i fråga om [8 kap. 10](#) och [12 §§](#),
- [8 kap. 14 §](#) strålskyddslagen i fråga om [8 kap. 13](#) och [15 §§](#),
- [10 kap. 4 §](#) strålskyddslagen i fråga om [8 kap. 14 §](#),
- [8 kap. 11 §](#) regeringsformen i fråga om [6 kap. 7 §](#) och [9 kap. 3 §](#), och
- [8 kap. 7 §](#) regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Ordförklaringar

1 kap. 3 §

Ord och uttryck som används i denna förordning har samma innebörd som i [strålskyddslagen \(2018:396\)](#).

1 kap. 4 §

I denna förordning avses med *kärnämne* och *kärnavfall* detsamma som i [2 § 2](#) och [3 lagen \(1984:3\)](#) om kärnteknisk verksamhet.

1 kap. 5 §

I denna förordning avses med

dosgräns: värde för stråldos som inte får överskridas för en enskild person under en bestämd tidsperiod,

dosrestriktion: värde för stråldos för optimering av strålskyddet,

referensnivå: värde för stråldos eller aktivitetskoncentration för optimering av strålskyddet, och

byggnadsmaterial: byggprodukt som är avsedd att utgöra en permanent del av en byggnad.

1 kap. 6 §

I denna förordning avses med *stark laserpekare* en bärbar teknisk anordning som

1. kan alstra icke-joniserande elektromagnetisk strålning inom våglängdsområdet 180 nanometer till 1 millimeter, huvudsakligen genom processen stimulerad emission,
2. är batteridriven eller försedd med annan egen strömförsörjning,

3. är konstruerad för användning vid en märkspänning som är lägre än 50 volt för växelström eller lägre än 75 volt för likström,
4. är avsedd att hållas i handen och riktas mot något på avstånd, och
5. har de strålningsegenskaper som uppfyller kriterierna för laserklass 3R, 3B eller 4 enligt svensk standard SS EN 60825-1, utgåva 4, 2007.

Arbetstagare

1 kap. 7 §

Det som i denna förordning sägs om arbetstagare gäller även den som hos en arbetsgivare eller uppdragsgivare

1. står till förfogande för att utföra eller utför arbete som inhyrd arbetskraft,
2. är lärling, praktikant eller studerande, eller
3. har tilldelats särskilda uppgifter vid en radiologisk nödsituation och därför kan komma att exponeras för joniserande strålning.

2 kap. Dosgränser

Dosgränser vid verksamhet med joniserande strålning

2 kap. 1 §

För en enskild person i allmänheten får den sammanlagda årliga stråldosen från verksamheter med joniserande strålning inte överskrida

1. en effektiv dos på 1 millisievert,
2. en ekvivalent dos på 15 millisievert till ögats lins, eller
3. en ekvivalent dos på 50 millisievert till huden som ett medelvärde över 1 kvadratcentimeter oavsett hur stor yta som exponeras.

2 kap. 2 §

För arbetstagare som har fyllt 18 år och sysselsätts i verksamhet med joniserande strålning får den sammanlagda årliga stråldosen inte överskrida

1. en effektiv dos på 20 millisievert,
2. en ekvivalent dos på 20 millisievert till ögats lins,
3. en ekvivalent dos på 500 millisievert till extremiteter, eller
4. en ekvivalent dos på 500 millisievert till huden som ett medelvärde över 1 kvadratcentimeter oavsett hur stor yta som exponeras.

2 kap. 3 §

För lärlingar, praktikanter och studerande som har fyllt 16 år men inte 18 år och som i en verksamhet med joniserande strålning som en del av sin utbildning fysiskt hanterar radioaktivt material eller tekniska anordningar som innehåller ett radioaktivt ämne eller kan alstra joniserande strålning, får den årliga stråldosen inte överskrida

1. en effektiv dos på 6 millisievert,
2. en ekvivalent dos på 15 millisievert till ögats lins,
3. en ekvivalent dos på 150 millisievert till extremiteter, eller
4. en ekvivalent dos på 150 millisievert till huden som ett medelvärde över 1 kvadratcentimeter oavsett hur stor yta som exponeras.

2 kap. 4 §

För arbetstagare som inte har fyllt 18 år och inte omfattas av 3 § men sysselsätts i en verksamhet med joniserande strålning får den sammanlagda årliga stråldosen inte överskrida dosgränserna i 1 §.

2 kap. 5 §

Dosgränserna i 2 § gäller även för den som utför arbete i egen verksamhet med joniserande strålning.

Radiologiska nödsituationer

2 kap. 6 §

Dosgränserna i 1–5 §§ gäller inte i en radiologisk nödsituation.

2 kap. 7 §

Så långt som det är möjligt ska dosgränserna i 2 § inte överskridas för arbetstagare som tilldelats särskilda uppgifter i en radiologisk nödsituation.

2 kap. 8 §

I en radiologisk nödsituation får personer i allmänheten inte tilldelas uppgifter som kan leda till stråldoser som överskrider dosgränserna i 2 §.

Undantag från dosgränserna

2 kap. 9 §

Dosgränserna i detta kapitel gäller inte medicinsk exponering.

2 kap. 10 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från 1 § för människor som utan medicinskt syfte avbildas i en verksamhet som har tillstånd för medicinsk exponering.

Dispenser

2 kap. 11 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från 1 § för människor som utan medicinskt syfte avbildas i en verksamhet som har tillstånd för medicinsk exponering.

2 kap. 12 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från 2 § för arbetstagare som har fyllt 18 år.

Ytterligare föreskrifter om dosgränser

2 kap. 13 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om dosgränser.

3 kap. Optimering

Dosrestriktioner

3 kap. 1 §

Den som bedriver en verksamhet med joniserande strålning ska bestämma dosrestriktioner dels för arbetstagare i verksamheten, dels för personer i allmänheten som kan komma att exponeras för strålning från verksamheten. Det gäller dock bara om det behövs från strålskyddssynpunkt.

3 kap. 2 §

Den som är ansvarig för en verksamhet där det används en metod för medicinsk exponering med joniserande strålning ska bestämma dosrestriktioner för personer som utanför sin yrkesutövning hjälper och stöder en patient och är medvetna om exponeringen. Det gäller dock bara om det behövs från strålskyddssynpunkt.

3 kap. 3 §

I ärenden om etikprövning av medicinsk, biomedicinsk eller odontologisk forskning som innebär exponering med joniserande strålning ska Etikprövningsmyndigheten fastställa dosrestriktioner för forskningspersoner som inte förväntas få någon direkt medicinsk fördel av exponeringen. Strålsäkerhetsmyndigheten ska biträda Etikprövningsmyndigheten och föreslå sådana dosrestriktioner. [SFS 2018:1884](#)

3 kap. 4 §

En dosrestriktion ska avse stråldosen för en enskild person och bestämmas som effektiv dos eller ekvivalent dos under en bestämd tidsperiod eller för en viss åtgärd.

3 kap. 5 §

För personer i allmänheten får en dosrestriktion angiven i effektiv dos inte fastställas till en nivå som överskrider 0,1 millisievert per år och per verksamhet med joniserande strålning.

Referensnivåer för radon

3 kap. 6 §

Referensnivån för radon är 200 becquerel per kubikmeter luft inomhus i bostäder, lokaler som allmänheten har tillträde till och på arbetsplatser, uttryckt som årlig genomsnittlig aktivitetskoncentration.

Referensnivå för gammastrålning från byggnadsmaterial

3 kap. 7 §

Referensnivån för extern exponering för gammastrålning från byggnadsmaterial är 1 millisievert årlig effektiv dos till personer som vistas i byggnaden.

Referensnivåer i samband med radiologiska nödsituationer

3 kap. 8 §

Referensnivån för exponering av personer i allmänheten i en radiologisk nödsituation är

1. för händelser på ett kärnkraftverk som inte beaktats i kärnkraftsreaktorns konstruktion 100 millisievert årlig effektiv dos, och
2. för andra händelser 20 millisievert årlig effektiv dos.

3 kap. 9 §

I en radiologisk nödsituation där det inte är möjligt att underskrida de dosgränser som anges i 2 kap. 2 § får den som ansvarar för räddningsarbetet fastställa referensnivåer för den exponering som arbetstagare utsätts för. Referensnivåerna får

1. inte överskrida en effektiv dos på 100 millisievert, eller
2. överskrida en effektiv dos på 100 millisievert men inte 500 millisievert, om det behövs för att rädda liv, förhindra allvarliga strålningsrelaterade hälsoeffekter eller förhindra att katastrofartade förhållanden uppstår.

Föreskrifter om undantag

3 kap. 10 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om dosrestriktioner och referensnivåer.

Föreskrifterna får inte avse undantag som kan antas medföra en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

Dispenser

3 kap. 11 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från bestämmelserna om dosrestriktioner och referensnivåer.

En dispens får inte innebära en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

Ytterligare föreskrifter om optimering**3 kap. 12 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om dosrestriktioner, referensnivåer och annan optimering.

Föreskrifter som avser en omgivning med joniserande strålning som uppstår till följd av en radiologisk nödsituation får inte innebära referensnivåer för exponering av personer i allmänheten som överskrider en årlig effektiv dos på 20 millisievert. Innan Strålsäkerhetsmyndigheten meddelar sådana föreskrifter ska myndigheten ge berörda myndigheter tillfälle att yttra sig.

Utvärdering av diagnostiska referensnivåer**3 kap. 13 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska vart femte år utvärdera diagnostiska referensnivåer som fastställts enligt föreskrifter meddelade med stöd av [12 §](#).

4 kap. Andra bestämmelser om skydd mot strålning**Strålsäkerhetsmyndighetens uppgifter som behörig myndighet****4 kap. 1 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten är behörig myndighet och ska utföra de uppgifter och beakta de principer för kontroll av slutna radioaktiva strålkällor med hög aktivitet och herrelösa strålkällor enligt [rådets direktiv 2013/59/Euratom](#) av den 5 december 2013 om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande strålning och om upphävande av [direktiven 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom](#) och [2003/122/Euratom](#), i den ursprungliga lydelsen samt enligt Internationella atomenergiorganets uppförandekod (Code of Conduct on the Safety and Security of Radioactive Sources, AEA/CODEOC/2004).

Kartläggning av verksamheter som hanterar naturligt förekommande radioaktivt material**4 kap. 2 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska kartlägga de verksamheter som hanterar naturligt förekommande radioaktivt material och som medför exponering av arbetstagare eller enskilda personer ur allmänheten och som inte kan förbises från strålskyddssynpunkt.

Undersökning av patientdoser i olika patientgrupper**4 kap. 3 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska vart femte år undersöka hur de uppskattade patientdoserna från medicinsk exponering i diagnostiskt och interventionellt radiologiskt syfte har fördelats mellan olika patientgrupper.

Utvärdering av verksamheter med joniserande strålning**4 kap. 4 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska vart femte år utvärdera verksamheter med joniserande strålning som har tillstånd och som medför exponering av enskilda personer i allmänheten och uppskatta doser som sådana personer utsätts för.

Nationellt miljöövervakningsprogram**4 kap. 5 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska se till att det finns ett nationellt miljöövervakningsprogram för joniserande strålning och hålla det aktuellt.

Utvärdering och strategier för omgivningar med joniserande strålning**4 kap. 6 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska

1. vidta åtgärder för att identifiera och utvärdera en omgivning med joniserande strålning enligt artikel 100 i [rådets direktiv 2013/59/Euratom](#), och
2. fastställa strategier för omgivningar med joniserande strålning som inte avser föroreningsskador och andra miljöskador som avses i [10 kap.](#) miljöbalken orsakade av radioaktiva ämnen eller kan härledas till en radiologisk nödsituation och föreslå ansvarsfördelning för genomförandet av sådana strategier enligt artiklarna 101 och 102 i [rådets direktiv 2013/59/Euratom](#).

Nationell handlingsplan för hantering av riskerna med radon**4 kap. 7 §**

Strålsäkerhetsmyndigheten ska se till att det finns en nationell handlingsplan för hantering av de långsiktiga riskerna med radon på arbetsplatser, i lokaler som allmänheten har tillträde till och i bostäder. Handlingsplanen ska tas fram i samarbete med berörda myndigheter och hållas aktuell.

Samordning av statliga myndigheters arbete med radon

4 kap. 8 §

Strålsäkerhetsmyndigheten ska samordna statliga myndigheters arbete med radon. Samordningen ska ske med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen för radon.

Andra föreskrifter om skydd mot strålning

4 kap. 9 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om

1. berättigande av sådana verksamheter, metoder och åtgärder som medför att människor eller miljön exponeras för joniserande strålning,
2. funktionskrav för tekniska anordningar som kan alstra joniserande strålning eller innehåller ett radioaktivt ämne,
3. krav på särskild kompetens för utförande av vissa arbetsuppgifter inom verksamhet med joniserande strålning,
4. skydd för arbetstagare mot risk för skador från joniserande strålning,
5. förbud och andra försiktighetsmått till skydd för människors hälsa mot risk för skador från joniserande strålning, och
6. övervakning, utsläpp av radioaktiva ämnen, radioaktivt avfall, avveckling av verksamheter med joniserande strålning och andra försiktighetsmått till skydd för miljön mot risk för skadlig verkan av joniserande strålning.

4 kap. 10 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur tekniska anordningar som kan alstra icke-joniserande strålning ska hanteras och andra försiktighetsmått i samband med hanteringen.

5 kap. Tillstånd och anmälan

Prövningsmyndighet

5 kap. 1 §

Strålsäkerhetsmyndigheten prövar frågor om tillstånd och villkor enligt [strålskyddslagen \(2018:396\)](#) och denna förordning.

5 kap. 2 §

Strålsäkerhetsmyndigheten ska ta emot och pröva sådana ansökningar om transporttillstånd för radioaktivt avfall till eller genom Sverige som överlämnats av en behörig myndighet i ett annat land inom Europeiska atomenergigemenskapen enligt [rådets direktiv 2006/117/Euratom](#) av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle.

Strålsäkerhetsmyndigheten ska följa de tidsfrister som anges i artiklarna 8 och 9 i direktivet. Om myndigheten inte har svarat inom den tid som anges i artikel 9.1, ska myndigheten anses ha lämnat sitt medgivande till transporten.

Tillstånds- och anmälningsplikt för verksamheter med joniserande strålning

5 kap. 3 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om att tillståndsplikt för verksamhet med joniserande strålning ska ersättas med anmälningsplikt enligt [6 kap. 6 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#).

5 kap. 4 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet att anmäla

1. förvärv, innehav, överlåtelse, upplåtelse, saluförande eller införsel till Sverige av tekniska anordningar som kan alstra joniserande strålning, och
2. hantering av komponenter som har väsentlig betydelse från strålskyddssynpunkt och är tillverkade för att ingå i tekniska anordningar som kan alstra joniserande strålning.

Innan Strålsäkerhetsmyndigheten meddelar föreskrifter om skyldighet att anmäla införsel enligt första stycket 1, ska myndigheten ge Tullverket tillfälle att yttra sig.

5 kap. 5 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta att en verksamhet med joniserande strålning som är undantagen från tillstånds- eller anmälningsplikt enligt denna förordning eller föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen inte får bedrivas utan tillstånd eller anmälan. Det gäller dock bara om det behövs från strålskyddssynpunkt.

Skyldighet att anmäla herrelösa strålkällor

5 kap. 6 §

Den som oavsiktligt kommer i besittning av en strålkälla ska omgående anmäla detta till Strålsäkerhetsmyndigheten, om strålkällan kan anses vara herrelös genom att den

1. inte omfattas av tillsynsmyndigheternas kontroll till följd av att den
  - a) aldrig har omfattats av kontrollen, eller
  - b) har övergivits, förlorats, flyttats från känd plats, stulits eller överlåtits till en ny innehavare utan föreskriven anmälan till Strålsäkerhetsmyndigheten eller utan att mottagaren har underrättats, och
2. har en aktivitetsnivå och en aktivitetskoncentration som överskrider den nivå och koncentration som enligt föreskrifter meddelade med stöd av [7 kap. 1 §](#) gäller för undantag från tillståndsplikt för verksamhet med joniserande strålning.

Om strålkällan, genom smältning eller annan metallurgisk process vid en anläggning för metallåtervinning, har eller kan misstänkas ha kontaminerat annat material, ska anmälan innehålla uppgifter om detta.

Tillstånds- eller anmälningsplikt för verksamheter som bedrivs i en omgivning med joniserande strålning

5 kap. 7 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om tillstånds- eller anmälningsplikt för verksamheter som på grund av att de bedrivs i en omgivning med joniserande strålning kan innebära en risk för skador på människors hälsa eller miljön.

Anmälningsplikt för kosmetiska solarier

5 kap. 8 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om att den som yrkesmässigt upplåter ett kosmetiskt solarium till solare ska ha anmält sin verksamhet till kommunen.

Tillstånds- och anmälningsplikt för starka laserpekare

5 kap. 9 §

Det krävs tillstånd för att

1. föra in starka laserpekare till Sverige, eller
2. tillverka, förvärva, inneha, använda, överlåta eller upplåta starka laserpekare.

Tillståndsplikten gäller inte produkter som omfattas av [lagen \(1993:584\)](#) om medicintekniska produkter.

5 kap. 10 §

Ett tillstånd enligt 9 § får endast gälla laserpekare som är utformade, klassificerade och märkta i enlighet med svensk standard SS EN 60825-1, utgåva 4, 2007 eller på annat sätt har en likvärdig säkerhet. Utrustning som levereras till en myndighet inom totalförsvaret för att användas i krig eller under krigsliknande förhållanden behöver dock inte följa den angivna standardens avsnitt 4.4 och 4.6–4.8.

5 kap. 11 §

Ett tillstånd enligt 9 § för att föra in en laserpekare till Sverige, eller för att tillverka, förvärva, inneha eller använda en laserpekare, får endast ges till den som behöver laserpekaren för ett godtagbart ändamål och endast om det skäligen kan antas att laserpekaren inte kommer att missbrukas.

5 kap. 12 §

Ett tillstånd enligt 9 § för att inom ramen för yrkesmässigt bedriven handel med laserpekare föra in laserpekare till Sverige, eller tillverka, förvärva, inneha, använda, överlåta eller upplåta laserpekare, får endast ges om den som bedriver verksamheten och den som har ett bestämmande inflytande över verksamheten är lämpliga att driva den med hänsyn till kunskap, laglydnad och övriga omständigheter.

5 kap. 13 §

Ett tillstånd att överlåta eller upplåta starka laserpekare ska förenas med villkor att sådana laserpekare endast får överlåtas eller upplåtas till den som har tillstånd enligt 9 § för sitt förvärv eller sin användning.

Tillstånds- och anmälningsplikt för andra anordningar som kan alstra icke-joniserande strålning

5 kap. 14 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om att det krävs ett tillstånd eller en anmälan för att hantera andra tekniska anordningar än starka laserpekare som kan alstra icke-joniserande strålning. Föreskrifterna får endast avse tillstånds- eller anmälningsplikt som behövs från strålskyddssynpunkt.

Verksamheter där människor utbildas utan medicinskt syfte

5 kap. 15 §

Tillståndsplikten enligt [6 kap. 1 §](#) strålskyddslagen (2018:396) gäller inte för att utan medicinskt syfte avbilda en människa med en metod som medför exponering för joniserande strålning, om

1. utbildningen sker i en verksamhet som har tillstånd för medicinsk exponering, och
2. exponeringen sker med stöd av [28 kap. rättegångsbalken](#), [lagen \(2000:1225\)](#) om straff för smuggling, [lagen \(2005:225\)](#) om rättsintyg med anledning av brott eller [utlänningslagen \(2005:716\)](#).

5 kap. 16 §

Innan Strålsäkerhetsmyndigheten avgör ett ärende om tillstånd för en verksamhet med joniserande strålning där en människa utbildas utan medicinskt syfte, ska myndigheten ge berörda myndigheter tillfälle att yttra sig.

Tillstånd för att slutförvara radioaktivt avfall utomlands eller för att slutförvara utländskt radioaktivt avfall i Sverige

5 kap. 17 §

För att en internationell överenskommelse om slutförvaring som avses i [6 kap. 11 § 1 strålskyddslagen \(2018:396\)](#) ska kunna godtas vid en tillståndsprövning krävs det att det land där slutförvaring ska ske

1. är medlem i Internationella atomenergiorganet och följer dess tillämpliga säkerhetsstandarder,
2. har undertecknat, ratificerat och följer
  - a) konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (SÖ 1999:60),
  - b) konventionen om bistånd i händelse av kärnteknisk olycka eller ett nödläge med radioaktiva ämnen (SÖ 1992:81), och

- c) konventionen om tidig information vid en kärnenergiolycka (SÖ 1987:3),
3. har undertecknat, ratificerat och följer
- a) Wienkonventionen om civilrättsligt ansvar för atomskada av den 21 maj 1963,
- b) Wienkonventionens ändringsprotokoll av den 29 september 1997,
- c) konventionen om supplerande ersättning för atomskada av den 12 september 1997, eller
- d) Pariskonventionen om skadeståndsansvar på atomenergins område av den 29 juli 1960 (SÖ 1968:17) i dess lydelse enligt tilläggsprotokollet av den 28 januari 1964 och ändringsprotokollet av den 16 november 1982, och
4. följer
- a) Chicagokonventionen av den 7 december 1944 och dess tillägg,
- b) Solaskonventionen av den 1 november 1974 och dess tillägg, och
- c) andra internationella instrument avseende säkerhet vid transport av farligt gods.

5 kap. 18 §

En internationell överenskommelse om slutförvaring som avses i [6 kap. 11 § 1 strålskyddslagen \(2018:396\)](#) får godtas vid en tillståndsprövning endast om överenskommelsen kan anses lämplig med hänsyn till politiska, ekonomiska, sociala, etiska och vetenskapliga faktorer samt allmän säkerhet.

5 kap. 19 §

Innan en fråga om tillstånd till slutförvaring i ett land utanför Europeiska atomenergigemenskapen enligt [6 kap. 2 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#) avgörs, ska Strålsäkerhetsmyndigheten vidta rimliga åtgärder för att försäkra sig om att

1. det land där slutförvaring ska ske har ingått ett avtal med Europeiska atomenergigemenskapen som omfattar kärnavfall, annat kärnämne som inte är avsett att användas på nytt och annat radioaktivt avfall,
2. det land där slutförvaring ska ske har ett program för hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall med mål om en hög säkerhetsnivå som är likvärdiga med de mål som uppställs i [rådets direktiv 2011/70/Euratom](#) av den 19 juli 2011 om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall, i den ursprungliga lydelsen, och
3. den anläggning där slutförvaring ska ske
  - a) omfattas av ett tillstånd att ta emot det radioaktiva avfall som är avsett att slutförvaras,
  - b) är i drift innan transporten av det radioaktiva avfallet från Sverige är beräknad att påbörjas, och
  - c) sköts i enlighet med kraven i det program som avses i 2.

5 kap. 20 §

En ansökan om ett sådant tillstånd till slutförvaring utomlands som avses i [6 kap. 2 § 1 strålskyddslagen \(2018:396\)](#) ska innehålla

1. uppgifter om hur det radioaktiva avfallet slutligt ska tas om hand, och
2. en skriftlig försäkran från det andra landet om att förutsättningarna i [17 §](#) är uppfyllda och, om ansökan avser slutförvaring utanför Europeiska atomenergigemenskapen, att förutsättningarna i [19 §](#) är uppfyllda.

5 kap. 21 §

Om ett ärende om tillstånd för slutförvaring enligt [6 kap. 2 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#) har principiell betydelse eller annars är av särskild vikt, ska Strålsäkerhetsmyndigheten med eget yttrande lämna över ärendet till regeringens prövning.

Undantag för främmande staters militära styrkor

5 kap. 22 §

Tillståndsplikten enligt [6 kap. 1 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#) och [9 §](#) gäller inte en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering.

Miljökonsekvensbeskrivningar

5 kap. 23 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om att [6 kap.](#) miljöbalken ska tillämpas i fråga om sådana ärenden om tillstånd som avses i [strålskyddslagen \(2018:396\)](#).

5 kap. 24 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta om att [6 kap.](#) miljöbalken ska tillämpas i fråga om ärenden om tillstånd som avses i [6 kap. 1](#) och [2 §§ strålskyddslagen \(2018:396\)](#) eller ärenden om villkor enligt [6 kap. 22 § strålskyddslagen](#).

5 kap. 25 §

Om en miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram enligt föreskrifter som avses i [23 §](#) eller enligt beslut som avses i [24 §](#), ska Strålsäkerhetsmyndigheten kungöra beskrivningen i ortstidning eller på annat sätt bereda den som kan beröras av verksamheten tillfälle att yttra sig. Kungörelsen ska även ske på en lämplig webbplats.

I kungörelsen ska det anges att skriftliga anmärkningar mot miljökonsekvensbeskrivningen får lämnas till Strålsäkerhetsmyndigheten inom en viss angiven tid.

Om ärendet avser villkor för en kärnteknisk verksamhet ska kungörelsen även omfatta den miljökonsekvensbeskrivning som har upprättats enligt förordningen ([1984:14](#)) om kärnteknisk verksamhet.

Handläggningen av ärenden som rör tjänster på den inre marknaden

5 kap. 26 §

Om en tillståndsplikt som avses i [9](#) eller [14 §](#) gäller utövat av en tjänst enligt definitionen i [4 § lagen \(2009:1079\)](#) om tjänster på den inre marknaden, ska Strålsäkerhetsmyndigheten besluta i tillståndsärendet

inom fyra veckor efter det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten. Tiden får förlängas om det är nödvändigt på grund av utredningen i ärendet. En förlängning får inte göras mer än en gång i ärendet och inte avse mer än två veckor utöver de ursprungliga fyra veckorna. Sökanden ska informeras om förlängningen och skälen för den innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Bestämmelser om att ett mottagningsbevis ska skickas till sökanden när en fullständig ansökan har kommit in och om innehållet i ett sådant bevis finns i [8 §](#) lagen om tjänster på den inre marknaden.

Underrättelse till Europeiska kommissionen

5 kap. 27 §

Om ett tillstånd till slutförvaring utanför Europeiska atomenergigemenskapen har getts enligt [6 kap. 2 § 1 strålskyddslagen \(2018:396\)](#), ska Strålsäkerhetsmyndigheten underrätta Europeiska kommissionen om innehållet i den internationella överenskommelse som avses i [6 kap. 11 § 1 strålskyddslagen](#). Underrättelsen ska ske innan transporten av det radioaktiva avfallet från Sverige påbörjas.

Anmälan vid konkurs och dödsfall

5 kap. 28 §

Om den som bedriver en verksamhet som har tillstånd eller är anmäld enligt [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning eller föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen försätts i konkurs, ska konkursförvaltaren snarast och senast två månader efter konkursbeslutet anmäla konkursen till Strålsäkerhetsmyndigheten.

5 kap. 29 §

Om den som bedriver en verksamhet som har tillstånd eller är anmäld enligt [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning eller föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen avlider, ska den som har dödsboet i sin vård snarast men senast tre månader efter dödsfallet anmäla dödsfallet till Strålsäkerhetsmyndigheten.

Föreskrifter om tillståndsansökningar

5 kap. 30 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om vad en ansökan om tillstånd enligt [strålskyddslagen \(2018:396\)](#) ska innehålla.

6 kap. Dokumentation, information och samtycke

Dokumentation om strålkällor

6 kap. 1 §

Den som bedriver en verksamhet med joniserande strålning ska i den utsträckning som behövs från strålskyddssynpunkt föra register över eller på annat sätt dokumentera de strålkällor som ingår i verksamheten.

6 kap. 2 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om skyldighet att dokumentera strålkällor som ingår i en verksamhet med joniserande strålning.

Information och samtycke vid utbildning utan medicinskt syfte

6 kap. 3 §

Den som utan medicinskt syfte avbildar en människa med en metod som medför exponering för joniserande strålning ska innan avbildningen se till att den som ska avbildas får den information som har betydelse från strålskyddssynpunkt. Avbildningen får ske endast om den som ska avbildas har samtyckt till exponeringen.

Första stycket gäller inte utbildning med stöd av [28 kap. rättegångsbalken](#) eller [lagen \(2000:1225\)](#) om straff för smuggling.

6 kap. 4 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från [3 § första stycket](#).

Föreskrifterna får inte innebära en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

6 kap. 5 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från [3 § första stycket](#).

En dispens får inte innebära en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

Information om byggnadsmaterial som har betydelse från strålskyddssynpunkt

6 kap. 6 §

Den som tillhandahåller ett byggnadsmaterial ska skaffa sig kunskap om aktivitetskoncentrationer och aktivitetsindex för de radionuklider som materialet innehåller och som behövs för att fullgöra skyldigheten att lämna uppgifter enligt [3 kap. 13 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#).

6 kap. 7 §

Boverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av [3 kap. 13 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#) avseende uppgifter om radionuklider i byggnadsmaterial.

Andra föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter

6 kap. 8 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter som har betydelse från strålskyddssynpunkt.

Spridning av information av betydelse från strålskyddssynpunkt

6 kap. 9 §

Strålsäkerhetsmyndigheten ska se till att viktiga lärdomar från inspektioner och rapporterade händelser och att information om andra förhållanden som har betydelse från strålskyddssynpunkt sprids till tillståndshavare, tillverkare och leverantörer av strålkällor samt andra berörda.

7 kap. Andra bestämmelser om undantag och dispenser

Föreskrifter om undantag

7 kap. 1 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från [strålskyddslagen \(2018:396\)](#) eller denna förordning i fråga om

1. radioaktivt material och tekniska anordningar som innehåller ett radioaktivt ämne eller som kan alstra strålning,
2. material, byggnadsstrukturer och områden som kan ha förorenats av radioaktiva ämnen från en verksamhet med joniserande strålning men som från strålskyddssynpunkt inte behöver omfattas av lagens krav (friklassning), och
3. verksamheter som bedrivs och åtgärder som vidtas i en omgivning med joniserande strålning.

Undantag från [3 kap. 2 §](#) strålskyddslagen får endast avse kravet att exponeringen ska vara berättigad i varje enskilt fall och endast avse utbildning utan medicinskt syfte med tekniska anordningar som sker i annan verksamhet än sådan som har tillstånd för medicinsk exponering.

7 kap. 2 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om undantag från

1. förbudet i [4 kap. 1 § 1 strålskyddslagen \(2018:396\)](#) för lärlingar, praktikanter eller studerande som i sin utbildning måste befatta sig med ett radioaktivt material eller med en teknisk anordning som innehåller ett radioaktivt ämne eller som kan alstra joniserande strålning, och
2. bestämmelserna om medicinsk kontroll i [4 kap. 3–5 §§](#) strålskyddslagen.

7 kap. 3 §

Föreskrifter enligt [1](#) och [2 §§](#) får inte avse undantag som kan antas medföra en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

7 kap. 4 §

Försvarmakten och Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om avvikelser från [strålskyddslagen \(2018:396\)](#) och denna förordning för totalförsvaret i den utsträckning det på grund av rådande särskilda förhållanden är nödvändigt för att stärka försvarsberedskapen.

Innan Försvarmakten meddelar sådana föreskrifter ska Försvarmakten ge Strålsäkerhetsmyndigheten tillfälle att yttra sig.

Dispens

7 kap. 5 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från

1. [strålskyddslagen \(2018:396\)](#) och denna förordning i fråga om radioaktivt material och tekniska anordningar som innehåller ett radioaktivt ämne eller som kan alstra strålning, och
2. bestämmelserna om medicinsk kontroll i [4 kap. 3–5 §§](#) strålskyddslagen.

En dispens från [3 kap. 2 §](#) strålskyddslagen får endast avse kravet att exponeringen ska vara berättigad i varje enskilt fall och endast avse utbildning utan medicinskt syfte med tekniska anordningar som sker i annan verksamhet än sådan som har tillstånd för medicinsk exponering.

7 kap. 6 §

En dispens enligt [5 §](#) får inte ges om den kan antas medföra en oacceptabel risk för att människor eller miljön utsätts för skadlig verkan av strålning.

8 kap. Tillsyn

Tillsynsmyndigheter

8 kap. 1 §

Strålsäkerhetsmyndigheten ska utöva tillsyn över att [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning och föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen följs, om inte annat följer av [2](#) eller [3 §](#).

8 kap. 2 §

Tillsyn över att [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning och föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen följs, ska utövas av

1. Arbetsmiljöverket i fråga om radon på arbetsplatser där radonhalten underskrider referensnivån för radon eller där åtgärder för att sänka radonhalten genomförs enligt [arbetsmiljölagen \(1977:1160\)](#),

2. Boverket i fråga om uppgifter om radionuklider i byggnadsmaterial som ska lämnas enligt [3 kap. 13 § strålskyddslagen](#),
3. den kommunala nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddsområdet i fråga om verksamheter med kosmetiska solarier inom kommunen och i fråga om radonhalten i bostäder och lokaler som allmänheten har tillträde till inom kommunen.

Trots första stycket 1 och 3 ska försvarsinspektören för hälsa och miljö utöva tillsyn över verksamheter som Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket eller Försvarets radioanstalt bedriver i en omgivning med joniserande strålning.

8 kap. 3 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får

1. efter åtagande av försvarsinspektören för hälsa och miljö, överlåta åt försvarsinspektören att i ett visst avseende utöva tillsyn över verksamheter som Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket eller Försvarets radioanstalt bedriver, och
2. efter åtagande av en kommun överlåta åt den kommunala nämnd som ansvarar för miljö- och hälsoskyddsområdet att inom kommunen utöva tillsyn över andra verksamheter än sådana som Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket eller Försvarets radioanstalt bedriver.

8 kap. 4 §

Om det finns särskilda skäl, får Strålsäkerhetsmyndigheten i det enskilda fallet besluta att tillsynen av verksamheter med kosmetiska solarier ska utövas av Strålsäkerhetsmyndigheten i stället för av den kommunala nämnden. Innan ett sådant beslut fattas ska Strålsäkerhetsmyndigheten ge kommunen tillfälle att yttra sig.

Tillsynsmyndighetens skyldigheter

8 kap. 5 §

Tillsynsmyndigheten ska på eget initiativ eller efter anmälan vidta de åtgärder som behövs för att i nödvändig utsträckning kontrollera att [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning och föreskrifter som meddelats med stöd av förordningen följs och för att åstadkomma rättelse.

8 kap. 6 §

Tillsynsmyndigheten ska fortlöpande bedöma om de villkor för tillstånd som beslutats enligt [strålskyddslagen \(2018:396\)](#) är tillräckliga från strålskyddssynpunkt och vidta de åtgärder som behövs för att villkoren ska bli tillräckliga.

8 kap. 7 §

Tillsynsmyndigheten ska anmäla överträdelser av [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning och föreskrifter som meddelats i anslutning till lagen och förordningen till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.

Tillsynsvägledning

8 kap. 8 §

Strålsäkerhetsmyndigheten ska ge tillsynsvägledning till dem som utövar tillsyn.

Upplysningar till tillsynsmyndigheten

8 kap. 9 §

Den som bedriver en verksamhet med joniserande strålning eller i en omgivning med joniserande strålning ska snarast lämna upplysningar till tillsynsmyndigheten om händelser och förhållanden i verksamheten som har betydelse från strålskyddssynpunkt. Om det finns misstanke om att en dosgräns har överskridits ska verksamhetsutövaren omgående rapportera detta till tillsynsmyndigheten.

Kontrollköp

8 kap. 10 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om hur kontrollköp enligt [8 kap. 5 § strålskyddslagen \(2018:396\)](#) ska göras.

Egenkontroll

8 kap. 11 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om den egenkontroll som avses i [7 kap. 7 § 3 strålskyddslagen \(2018:396\)](#).

Kostnader och avgifter för tillsynen

8 kap. 12 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om skyldighet för den vars verksamhet tillsynen avser att ersätta en tillsynsmyndighets kostnader för provtagning och undersökning av prov.

8 kap. 13 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för provning, kontroll och besiktning.

8 kap. 14 §

En kommun får meddela föreskrifter om avgifter för den tillsyn som den kommunala nämnden utövar.

Ytterligare föreskrifter för att säkerställa att reglerna följs

8 kap. 15 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter om sådana mät- och skyddsutrustningar, provningar, besiktningar och kontroller som från strålskyddssynpunkt behövs för att säkerställa att [strålskyddslagen \(2018:396\)](#), denna förordning och föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen följs.

9 kap. Straff, överklagande och verkställighet

9 kap. 1 §

Bestämmelser om ansvar för överträdelser av denna förordning finns i [strålskyddslagen \(2018:396\)](#).

9 kap. 2 §

Beslut enligt denna förordning som avser Försvarmakten, Försvarets materielverk, Fortifikationsverket eller Försvarets radioanstalt får överklagas till regeringen.

I [40 § förvaltningslagen \(2017:900\)](#) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Strålsäkerhetsmyndighetens beslut om förlängd handläggningstid enligt [5 kap. 26 § första stycket](#) får inte överklagas. [SFS 2018:517](#)

9 kap. 3 §

Strålsäkerhetsmyndigheten får meddela föreskrifter om verkställigheten av [3 kap. 10–16 §§](#), [5 kap. 1–4 §§](#) och [7 kap. 1](#) och [3–5 §§](#) strålskyddslagen (2018:396) och om verkställigheten av denna förordning.

SFS 2018:506

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2018.
2. Genom förordningen upphävs strålskyddsförordningen (1988:293) och förordningen (2007:193) om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor.
3. Tillstånd, förelägganden, förbud och andra beslut i enskilda fall som har meddelats med stöd av den upphävda förordningen gäller fortfarande och ska anses beslutade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna förordning eller föreskrifter som har meddelats med stöd av förordningen.

SFS 2018:517

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2018.

SFS 2018:1884

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2019.

